

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XVII. quae prodeuntibus subinde annis paulatim obsolevit. Infensos sibi
tamen nonnullos identidem Origenes nactus est;

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

Anastafius Sinaita, & Iohannes Scholasticus, cui ex titulo libri, Scala Paradisi, inferipti, A Climaci cognomentum fecerunt: horum uterque erga Origenem, Origenisque asseclas male affectus fuit. Fuit illud etiam ad Origenistarum minuendam existimationem perappositum, quod in novam haresim lapsi Iustiniano assensu sunt: Hareseos autem illius capitale hoc erat dogma; corpus Christi dum agitaret vitam, nullis affectibus, nulli obnoxium corruptioni fuisse: quod cum calculo suo probarent Origenistae, nulli non manifestum fuit, quam promptum iis esset à probata Ecclesiae doctrina recedere. Post aliquot annos Pontifex Romanus creatur Pelagius secundus, cuius de Origene, Origenisque secta opinionem patefacit nomine ipsius scripta à Gregorio Romano adhuc Diacono, postmodum vero Pontifice Epistola. Sic ille ergo Eliam Aquileiensem Episcopum, aliosque Schismaticos Isteriae Episcopos, & Tria propugnantes Capitula alloquitur: *Quid namque in B Haresiarchis Origene dectum, & quid in Historiographis inveniri Eusebio honorabilis potest? Et quis nostrum nesciat in libris suis quantis Origenem Eusebius praenonij attollat? Sed quia sancta Ecclesia suorum fidelium corda benignius, quam verba districtius pensat, & plus in Hareticis sensum proprium quam testatio Eusebii absolvere potuit; nec rursus Eusebium laudati Origenis culpa damnavit. Annon & Gregorius Nyssae urbis Episcopus, cum Canticum Canticorum exponit, magnis Origenem laudibus praefert? Annon & Hieronymus nostrae Ecclesiae Presbyter, & singularis Hebraei sermonis interpres tanto erga Origenem favore invidetur, ut pene discipulus ejus esse videatur? Sed quia plus causa quam verba pensanda sunt, nec istius sua benignitas nocuit, nec illum à reatu proprio favor aliena attestatio excusavit. Certe hic ipse Gregorius, cum antea Apocritisarii munere Constantinopoli fungeretur, adversum sanctissimum Praefulem Eutychem, Origenis doctrinam de resurrectione tuentem C fuerat velitatus: docuerat enim bonus ille vir, corpus nostrum in resurrectione manibus tangi non posse, ventisque & aere esse subtilius. Renascentem errorem, sed vix ulli tamen his in oris probatum Gregorius coërcuit, eumque moriens Eutychem revocavit, cum liberum ipsius Tiberius Imperator flammis dignam judicasset. Hac quoque circiter tempestate Leontio Byzantius, à Leontio altero Byzantino, sive, juxta alios, Byzaceno monacho supra commemorato diversus, Origenem scriptis aculeatis laceravit.*

XVII. Ex eo Origenismi invidia paulum obsolevit, nec multos sequens aetas ipsi in-
 fensos tulit. Anno, postquam Synodus Quinta celebrata est, octogesimo, Sophronius Hierosolymitanus Praefule ad Sergium Constantinopolitanum Patriarcham Synodicam scribens Epistolam, quae est veluti Professio fidei, inter alios Hareticorum errores praecipua D enumerat Origenis dogmata Fidei Christianae contraria, & gravissimis verbis confutat, eundemque in Concilio Quinto damnatum fuisse asseverat; tum ipsum deinde cum perditissimis Hareticis collocat. Relata est haec Epistola inter Acta Synodi Sextae Action. II. Deinde Actione 17, & 18. iteratur Concilij definitio, in qua probantur & confirmantur Decreta Quintae Synodi, quae Synodus illic dicitur adversus Theodorum Mopsuestenum, Origenem, Didymum, & Evagrium fuisse congregata. In eadem Actione 18. habetur Editum Constantinianum Imperatoris, in qua suscipere se denuntiat, quae Quinta Synodus sanxit contra Dei impugnatores Origenem, Didymum & Evagrium. Denique Leonis 2. Papae Epistolam ad Constantinum exhibet, in qua rata esse jubens quae Oecumenicae Synodi sex statuerant, inter alios Hareticos, quos ea Concilia Anathematis contuderant, Origenem Adamantium, Didymum, & Evagrium ponit. Nec melius habitus est Origenes ab Isidoro Hispanensi, qui Origen. libr. 8. cap. 5. Harescon inter Christianos exortarum feriem pertextens, Origenianos commemorat, ipsorumque reprobatae opiniones exponit. Refert ex eo Epigramma istud Gurdo Carmelita, in quo loquens inducitur Origenes:

* I. f. Illego sum Origenes de die * I. f. dogmata

* Ille Origenes ego doctor verissimus olim
 Qui primum fidei * grammata clara dedi:
 Celsus etiam meritis, & clarus munere fundi;
 Praeceptis subito voce nocente tui.
 Condere, si credis, studui tot millia libros,
 Quos legio missi ducit in arma viros.
 Nulla meos unquam tetigit blasphemia sensus;
 Sed vigil, & prudens tutus ab hoste fui.
 Sola mihi casum ~~de~~ ~~de~~ ~~de~~ dicta dederunt.
 His me collectis aspera tela premunt.

Anno 649 primam Synodum Lateranensem coegit Martinus Pontifex ad Constantinianum Imperatoris explodendum Typum, & novis ac repetitis anathematis proterendos Sergium, Pyrrhum, ac Paulum Monothelitas. Origenes in ea cum suis sequacibus Didymo, & Evagrio ab Ecclesia proscribitur. Favisse è contrario videtur Origeni Stephanus Gobarus Tritheista, ut ex Photij Codice 232 conijcere promptum est; pleraque liquidem ipsius

A dogmata maxime reprobata in utramque disputavit partem, sententiam ipse suam fortasse hac arte occultans; præcipuosque Origenis laudatores commemoravit. Vixit circa annum 720 Germanus Patriarcha Constantinopolitanus, qui præter alia opuscula *av. 720-720* *doctores, sive usque ad 720* scripsit. Libri hujus summa fastigia legens Photius Cod. 233. in eo præcipue hoc agi refert, ut Gregorij Nysseni scripta ab illo Origenis errore immunia esse probentur, quo Dæmones, ac homines infernis ignibus damnatos liberatum aliquando iri affirmatur; ab Origenistis ergo Gregorij libros partim spuris additamentis, partim etiam male interpretatis verbis fuisse vitiatos Germanum pertendisse; eoque opere insignem de Origenistis aperte convictis triumphum egisse. Coævus propemodum fuit Germano huic Iohannes Damascenus, qui suam adversus Origenistas odium clarissimis testimoniis declaravit; in libro præsertim De Hæresibus, in quo terribis Hæreticis Origenianos accenset, eosque Augustinum & Epiphanium affectatus duplices fuisse ait. Idem in Eclogis, quæ manu scriptæ extant in Bibliotheca Claromontana Societatis Iesu, fragmenta quadam affert Antipatri Bolstrorum Episcopi, *en. 7. 27. 78. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.* Qui quomodo fuerit in Origenem animatus ex hoc titulo intelligitur. De hujus Antipatri ætate diu ac multum mihi quaesita, id solum hæcenus potui deprehendere, Eusebio quem suggillat recentiorem fuisse, Iohanne Damasceno à quo laudatur, vetustiore. Incomperta quoque mihi ætas Iohannis Mabropodæ Metropolitanæ Ecclesiæ Euchaitarum, qui scripsit Solutionem in Explicationem Origenis in Psalterium. Recensetur ille liber in Catalogo Bibliothecæ Constantinopolitanæ Illustrissimi Principis Marmoretæ, qui subne-
C xus est Supplemento Bibliothecæ Gesnerianæ Antonij Verderij. Anonymum quoque Origenis Scholiasten commemorat Antonius Possevinus in Apparatu sacro, ætatis peræque ignota. Nihil magis conicere possum quo tempore lucubrata fuerit *de Origenis hystoria* *de Origenis hystoria*, quæ ponitur in Allatiano Vaticana Bibliothecæ censu. Par Damasceni Venerabilis Beda æquum Origeni se præbuit; nam & præclaras eius dotes extulit præconiis, nec vitia tamen dissimulavit. Iniquior Anastasius Bibliothecarius suppressis Adamantij laudibus ejus tantum errores amare ultus est, Eusebiumque ipsum nimis erga Origenem amoris acriter coarguit. Sæculo sequente, quod à Christi ortu nonum numeratur, floruit Haymo Alberstatensis. Apertis ille verbis Origenem crimine conatus est absolvere; errores vel ipsi ab Hæreticis affectos, vel ab ipso non ex sententia, sed ex opinione propositos asse-
D verans. Contra vero Photius Constantinopolitanus Patriarcha ipse æqualis Adamantium favissime proscedit.

XVIII. Longum esset singulorum explorare & referre sententiam, qui obiter ac aliud agentes de Origene Origenisque doctrina quid sibi videretur strictim ediderunt. Quid enim Georgium Syncellum, & Theophanem; quid Georgium Cedrenum, quid Theophylactum, quid Iohannem Zonaram, quid Michaëlem Glycam, quid Nicephorum Callisti commemorem, à quibus, ut à tota fere Græcularum natione pessime exceptus est? quid Nilum Theffalonicensem, qui nihil ait Origeni, Christianorum licet sapientissimo, & Scripturæ peritissimo, profuisse sapientiam, quo minus à fidei integritate descisceret. Suidas Lexicographus pro more suo aliorum dicta compilans duplici Origenem donavit elo-
E gio, quorum prius ex Eusebio fere decerptum, sed confuso & perturbato ordine, partim etiam ex Græca interpretatione Elogij quod ipsum donavit Hieronymus, mirifice ipsum extollit; alterum vero deproptum *ωυλαει* ex Cedreno Hærescos ipsum crimine compellat. Animadversionem vero nostram postulat, quod pro Origene Nicetas scripsit e-
F logium: *Hoc autem, inquit, in summa dicendum est, Origenem in physico theorematibus, eorumque allegorjjs, necnon in tota morali disciplina doctorum omnibus acceptissimum, accommodatissimumque fuisse, atque adeo eum, qui virtutum æliionibus se maxime omnium exercebat. Huius enim exercitij studio vitam usque adeo excolebat, ut peccatus ejus, quemadmodum aiunt, præ nimia rei consuecunq; animata continentis & abstinentia exciderit. At in vira fide, iisque disciplinis, quæ majorem contemplationem, atque in primis theologiam requirunt, omnium quotquot illum præcesserunt, & secuti sunt, absurdissimum se præstiterit: quæ ex Epiphanio fere decerpta sunt.* Rursum vero quid Sidonium Apollinarem, quid Bedam, quid Freculphum Lexoviensem, quid Reginonem, quid Hermannum Contractum, quid Marianum Scotum, quid Honorium Augustodunensem, quid Gulielmum Parisiensem appellem, qui in eum sese æquiores præbuerunt? quid Martinum Polonium qui magnis eum extulit laudibus? quid Anastasium Bibliothecarium qui in contraria fuit sententia, & asperrimis ipsum convitiis perfricuit? quid Bernardum, qui in Sermone De verbis Origenis, hunc circumspicte legendum esse monet, quod multa illum contra fidem scripsisse sanctorum Patrum tradat auctoritas? quid Thomam Aquinatem, ipsam haud secus ac parentem Arianorum incessentem? quid Robertum Cursonum Anglum, quem scripsisse librum *De salvatione Origenis* refert Balæus Centur. 3. Scriptori. Britannicæ? quid Vincentium Bellovacensem, qui Speculi Doctrinalis libr. 18. cap. 43. summa æqui-

Beda in Oct. Istanti q. Florb. cap. De luminibus. Eccles. Anastas. in Hist. ad A. Chr. 187. 244.

Nil. de pri. Papa 25. c. 1. p. 63. in libr. De script. Eccl.

Epiph. Her. 64. cap. 5.